

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 648
8 decembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (nr.423 din 28.11.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 privind actele normative și expune următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputata în Parlament, Olesea Stamati, fapt ce corespunde art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura reglementărilor promovate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Potrivit notei informative, scopul proiectului de lege este eficientizarea unui șir de aspecte administrative, aferente activității Institutului Național al Justiției (în continuare – INJ), precum și aspecte ce vor contribui la consolidarea capacităților și competențelor INJ. Astfel, se propune modificări la un șir de acte normative precum: Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului; Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției; Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură; Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, etc.

De asemenea, prezentul proiect urmărește implementarea acțiunii 3.2.2. din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021, care prevede: „Sporirea capacităților organizaționale ale Institutului Național al Justiției.”

4. Referitor la procedura de înaintare spre examinare în Parlament, atenționăm că:

- potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act legislativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului;

- în corespundere cu art. 32 alin. (1) și (3) din Legea nr. 100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, urmează a fi transmis spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului de act normativ, avizele la proiect;

- potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor, inclusiv pentru obiectele actelor normative elaborate de deputați în Parlament.

5. De asemenea, art.58 din Regulamentul Parlamentului prevede că, proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați, se remit Guvernului spre avizare și altor părți interesate.

6. Prin urmare, nota informativă la proiectul de lege menționat , trebuie să conțină argumente referitor la fundamentarea economico-financiară, astfel fiind respectate cerințele impuse la art.30 lit.e) din Legea nr.100/2017. În acest sens, potrivit notei informative, pentru implementarea proiectului de lege vor fi necesare resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat pentru asigurarea medicală a audiențelor INJ, ce constituie aproximativ 947,61 lei pe lună pentru fiecare audient al INJ, iar pentru 36 de audienți pentru anii de studii 2020-2023, suma necesară va constitui aproximativ 409 367, 52 lei /an.

Faptul dat obligă la respectarea **art.131 alin.(4) din Constituție** care prevede că, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau **reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.**

7. De asemenea, considerăm că întru evitarea unor probleme de ordin juridic, financiar și procedural, este necesară opinia Ministerului Finanțelor ca organ responsabil de finanțele publice ale statului și a Ministerului Justiției, ca organ specializat în domeniul asigurării independenței și integrității sectorului justiției.

8. Totodată, cu titlu de informare, menționăm că, în Parlament se examinează proiectele de legi: nr.421 din 27.11.2023 și nr.112 din 31.03.2022

, prin care se propune modificarea Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului (art.6 ș.a.) și respectiv a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Astfel, în scopul evitării suprapunerilor reglementărilor și a eventualelor conflicte de norme, potrivit prevederilor art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului, este stabilit că, dacă sânt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

II. Observații privind respectarea procedurilor de tehnică legislativă:

1. La Art. I din proiect:

- **la pct.1, ce modifică art.6 alin.(1) lit.c¹**), întru asigurarea unui grad de precizie, urmează ca după cuvintele „este mai mare de” să se introducă cuvântul „nota”. (Obiecție valabilă și pentru Art.V pct.1 din proiect).

- **la pct.3, ce modifică art.9**, întru asigurarea unui grad de precizie, sugerăm ca termenul de „o lună” să se substituie cu termenul de „30 de zile”. (Obiecție valabilă și pentru Art. IV pct.13, Art. V pct.3, Art. din proiect).

De asemenea, atenționăm că prin redacția nouă a alin.(7) nu se va regăsi norma ce prevede testarea la poligraf a candidatului la funcția de judecător. Astfel, menționăm că art.4 lit.a¹) din Legea nr.269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), prevede cazurile supuse testării pentru participarea la concursul pentru numirea în funcția de judecător sau de procuror. (Obiecție valabilă și pentru Art. V pct.3 ce se referă la art.22 (alin.1¹)).

2. La Art. IV:

2.1. La pct.2 ce modifică art.9:

- **la alin.(1)**, cu referire la exercitarea a cel mult două mandate de director al INJ, sugerăm autorului reformularea textului și expunerea astfel „de cel mult două mandate **consecutive**”, astfel fiind în conformitate cu prevederile art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017.

- **la alin.(2)**, amintim normele art.85 și 86 ale Codului muncii, care fac distincție între demisie (este inițiată de către angajat) și concediere (inițiată de angajator). Totodată, sugerăm să fie prevăzută o normă ce va reglementa autoritatea/organul care va iniția concedierea directorul INJ, în cazurile de încălcare gravă a legislației.

2.2. La pct.5 ce completează art.15 cu alin.(6), urmează ca după cuvintele „verificarea declarației de avere” să se introducă cuvintele „și interese personale”, astfel fiind în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

2.3. La pct.7 ce completează art.17 cu alin.(4¹), cu referire la procedura de evaluare a rezultatelor concursului de admitere, sugerăm autorului să prevadă și verificarea informației privind integritatea candidatului.

2.4. La pct.8 ce modifică art.18 alin.(1), în scop de rigoare redacțională, urmează ca cuvântul „Comisie” să se substituie cu cuvântul „Comisiile”, astfel fiind în conformitate cu art.16 alin.(1) din proiect.

2.5. La pct.14, ce modifică art.28 în scop de rigoare redacțională:
- la alin.(4), textul „la art.6 alin.(2) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și, respectiv, la art.20 alin.(3) din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură” să se substituie cu textul „ la art.6 alin.(2) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului și, respectiv, la art.20 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură”, astfel fiind în conformitate cu art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat.

2.6. La pct.16, ce modifică art.30 alin.(3), cu referire la textul „metodologiile și regulamentele interne ale Institutului”, urmează a se preciza care sunt acestea, astfel fiind în conformitate cu prevederile art. 54 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 100/2017.

3. La Art. VIII , ce modifică Art. III alin.(2), cu referire la cuvântul „poate”, sugerăm a se substitui cu cuvântul „desemnează”, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme și pentru a reglementa norme procedurale clare, excluzând maniera coruptibilă de decizie. Cu titlu de informare, menționăm în acest sens Hotărârea Curții Constituționale nr.22/2019, prin care Curtea, întru asigurarea certitudinii juridice, a declarat neconstituțional cuvântul „poate” din articolul 61 alin. (1) din Codul de executare.

4. La Art. IX alin.(1), cu referire la intrarea în vigoare a actului normativ, la 1 ianuarie, 2024, remarcăm faptul că termenul în interiorul căruia urmează a fi parcursă procedura de supunere a proiectului consultărilor publice/avizare de către autorități/înaintare de amendamente/aprobare în 2 lecturi/promulgarea/publicarea în Monitorul Oficial, este extrem de limitată. Ținem să remarcăm că, procesul de elaborare a actelor normative este unul creativ și de durată, în care sunt implicate mai

multe instituții statale și părți interesate conlucrarea în acest caz fiind absolut necesară.

Concluzionând cele expuse, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării lui ține de prerogativa Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

*Ex. T. Rotaru
Tel: 820-583*